



# MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

DIRECTOR: VASILE TODI

REDACTOR-ȘEF: ȘTEFAN TARJOC

ACTUALITATEA CLASICILOR

## PUBLICUL ȘI PRESA

În vreme ce valorile comerciale mediocre au sporit cu mia la sută; în vreme ce nisipurile de aur, după retragerea undelor de sânge, au clădit bancuri satornice în cele mai mizere limanuri; în vreme ce toate șantierelor muncii sociale s-au învaluțit, și cele mai provizorii bordeie se reclădesc cu turnuri; în vreme ce cârciuma, cafeneaua, circul și teatrul cunosc neașteptate opulențe (chelnerul: capitalist, actorul și clovnul transmutați în baroni și prinți) - tărâmul de farmece al literaturii stă, dinaintea soarelui, sterp.

Niciodată cartea n-a însemnat mai puțin ca azi, niciodată scriitorul nu s-a vădit mai inutil - scriitorul, preotul lim-



bii, cel exaltat de domnii senatori și deputați teoretici - niciodată nu s-a citit mai puțin. Consecința cea mai crudă a războiului o suferă invalizii și orfanii literaturii. Cine afirma cu o convingere agresivă că războiul civilizează și alege?

Nimeni nu mai citește.

Edițiile încep să fie scrise cu greutate, și editorii încep - în sfârșit! - să aprecieze durerile autorilor.

Scriitorii, și cei mai cotați în piața librăriei, se văd refuzați de toate clasele editoare. Exemplul cel mai recent ni-l aduce domnul Agârbiceanu, care, cu două manuscrise voluminoase în ghiozdan, bate la ușile editorilor în deșert. Literatura care mai prinde trebuie să fie strict pornografică.

## ADEVĂRURI TRISTE

"Suspendații sunt niște oameni triști care nu se mai pot bucura de viață și care toată ziua se gândesc cum să-l suspende pe președintele României."

Raluca Turcan (președinte PDL)

A circulat pe sub masă, în capitală, o broșură de patru pagini, care cânta, în versuri, nici măcar lubricitatea brută. Domnii cu studii înalte, cu pantofi de lac, și cu monoclu, o căutau numai pentru că broșura numea organele pe rostirea lor vulgară. E, probabil, o perversitate analogă aceleia care face ca, la orașe, boii, stâlciți în bătaie la țară, să fie adorați în pictură și, la Universitate, profesorii în redingotă, să recomande în literatură deliciale cioreciului și ale extractului de oaie țurcană. (.)

1922

Tudor ARGHEZI



## Preocupări pedagogice la Sfinții Părinți

Să crești un atlet pentru Hristos! Nu spun prin aceasta: îndepărtează-l de căsătorie, trimite-l în pustie, pregătește-l pentru viața călugărească. Deșinainte făceam rugăciuni și încă mai vreau ca toți să îmbrățișeze o astfel de viață. Să crești un atlet pentru Hristos! Învață-l pe copil, chiar dacă va trăi-n lume, ca cei mai mulți dintre oameni, frica de Dumnezeu încă din fragedă pruncie.

✝ NICOLAE  
Mitropolitul Banatului

Poezii ai tuturor vremurilor

George LESNEA

Cad stele pe nuferii din lacuri,  
Cu pasi de clipe trece-o adiere.  
Cu vârfulile împlântate'n veacuri,  
Dorm plopii subit sumane de tăcere.

Dorm drumurile'n colb, de mers trudite.  
Dulău de pază-i focul dela stână.  
Fântâna între urme de copite,  
Stă moșăind cu ciutura în mână.

Dorm florile cu gene lungi pe câmpuri,  
Dorm satele pe lași tari de muncă.  
Sonor sunând din piedici în răstimpuri,  
Pasc caii negri noaptea depe luncă

E-o liniște că'ncepi s'auzi trecutul,  
Foșnind adânc în inimă și' graie.  
Se'nchină cerul și sărută lutul,  
Cernând din Calea Robilor tămăie.



## Noapte

Viți tot ce-a fost și te-a durut odată,  
Din nou ești zdravăn și din nou ți-i bine,  
Când lângă viața ta ingenunchiată,  
O salcie se roagă pentru tine.

Cu șervet ud ștergându-te de rele,  
Pârăul te dezmiardă cu răcoare,  
Când luna capul tuns până la piele  
Și-l culcă'n poala munților din zare.

## "PRIN UMBRE DE LACURI ÎNGHEȚATE"

Cine poate îndrăgi anotimpurile hoinare se împrietenește sincer cu acest regizor care detestă mahalaua compromisiului, chiolhanurile care transformă actorii în bufoni și mai ales oamenii care își primească caracterul după încălțări. Toma Enache, regizorul Toma Enache, are o singură gaură pe cureaua răbdării și aceea moștenită de la un strămoș al său, Herbert Ritter von Karajan; Ritter fiind în Austria rangul nobiliar de cavaler. Riguros cu actorii precum cu el, Toma își trudește fiecare spectacol cu migală de bijutier regal, trecându-l mereu, prin serpentine de disciplină germană. Flămând de vise domnești, el este primul regizor român de pe planetă, care a avut curajul să prezinte pe marile scene ale țării, spectacole în limba fraților din sudul Dunării. De la el încoace, un spectacol de



"Totul e în neclintire, fără viață, fără glas.  
Nici un zbor în atmosferă, pe zăpadă - nici un pas..."

teatru în aromână, nu mai este o năzuință migratoare. Sub bagheta sa - era să scriu fascia - am debutat și eu, prin 2008, pe scena Teatrului de Comedie din București, în rolul doctorului din „Mincinosul” de Carlo Goldoni. Nu-mi explic nici astăzi cum a reușit el, să facă dintr-un răsfățat ca mine, o explozie controlată. Ne certam de șapte ori la repetiții și ne împăcam de nouă ori pe drumul spre casă. Ne priveam prin umbre de lacuri înghețate și ne iertam apoi ca doi păcurari care s-au bănuț reciproc de dispariția oilor regăsite. Dar niciodată, dar absolut niciodată - în ciuda celor născuți bezmetici - nu ne-am defăimat. Poate și pentru că atât el cât și eu, am debutat în literatura română cu poezie... Dar despre poetul Toma Enache, altădată...

Vasile TODI

ANUL XVII  
NR. 2 (204)

FEBRUARIE  
FĂURAR

Tel. 0721.935.392 Fax: 021.519.9551  
WWW.MAGAZINMR.RO MAGAZINMR@YAHOO.COM

ISSN:  
1453-2700

2011



FRUMUSEȚEA  
CA IMANENȚĂ

Vladimir Soloviov spune că „frumusețea este transfigurarea materiei prin întruparea în ea a unui principiu transmaterial diferit. (...) Aceasta este întruparea unei idei.”

Criza estetică prin care trece societatea contemporană este deja o temă banală. Eminențele cenușii ale timpului nostru constată acest lucru și așteaptă tolăniți în culcușul cald al propriei blazări ca lucrurile să se rezolve de la sine. Ei numesc asta înțelepciune. Eu numesc asta scufundare cupidă în rahatul ideologic occidental. Ceaadaev spunea odinioară că „Noi nu suntem occidentali. Nu e cazul să ne ocupăm de Occident și nici să-l imităm.” Ceea ce nu înțeleg occidentalii este că fundamentul ontic este iubirea și nu gândirea raționalistă. Problema fundamentală a timpului nostru este de ordin estetic. Ce este frumusețea? La această întrebare a răspuns extraordinar Soloviov, privind-o ca întrupare în materie a unui principiu transmaterial, care este lumina. Lumina înțelege ca idee. Prin urmare: Ce este ideea? Ideea este un mod esențial de a fi al ființei, acela de a recunoaște semnele divine înscrise în arealul mundan. Ideea nu trebuie înțeleasă în mod occidental, ea fiind capacitatea ființei de a fi transmaterială, de a se umple cu lumină și de a emana lumină, nefiind urmarea/consecința unui șir de raționamente logice, ci consecința unei revelații, cum spune Berdiaev, urmarea nu a unei „evolucii ci a unei revoluții a conștiinței”, „întruparea fără separație sau confuzie”(V.S) a unei întâlniri nemijlocite a ființei cu lumina, adică o teurgie. Ideea este o teurgie. Aletheia, starea de neascundere, despre care vorbește Heidegger, apare în urma unei teurgii, fiind însuși exercițiul teurgic. Logosul nu este un instrument care legiferează (ideea, existența, lumea, cosmosul) ci unul care proliferază. Asta n-au înțeles occidentalii și nici n-o să înțeleagă vreodată. Aștia legiferează totul iar ființa lor funcționează prin canonizare. Lor li se potrivește versetul ăsta din Quran: „nu ochii lor sunt orbi, inimile din piepturi sunt oarbe”. Pe fondul acesta spun eu că frumusețea nu poate fi legiferată ci doar urmată. Aici începe marea diferență dintre Răsăritul mistic și Occidentul raționalist de factură grecească. „Arta este ceva serios”(V.S.),deci nu este nici într-un caz entertainment, este cu totul altceva. „Liturgia este prin excelență locul artei și al întrupării desăvârșite a Frumuseții (..) loc și act de transformare a pâinii în trupul lui Dumnezeu, al vinului în sânge, al păcătoșului în om de rând”, spune Soloviov. Arta este prin excelență un act liturgic. Arta este schimbare la față. Scopul artei nu este acela de a imita natura și nici de a o continua ci de a o sublima, de a schimba la față. Arta nu este o căutare a frumosului, este o găsire a lui. Frumosul naște arta și nu invers. Când vom înțelege că „fericit este omul care nu se lasă ispitit și înșelat de gânduri și păreri greșite despre sine; cel ce primește învățătura creștină despre om în toată simplitatea și curătenia ei, învățătura după care trupul omului este unealta sufletului, iar sufletul este suflarea și slava lui Dumnezeu în om” (preot Ilarion V. Felea) „frumusețea va mântui lumea”. (Vladimir Soloviov, citat inexact din Idiotul lui F.M. Dostoievski).

Atanase ȘTEFU

MISTERELE UNOR  
AFACERI POSTREVOLU-  
ȚIONARE NECURATE

La revoluție ca nicăieri în lume s-au deschis granițele în loc să se închidă, sub pretext zvonistic că trebuiau să se retragă teroriștii. Astfel au fost scoase din țară valori materiale incomensurabile (profitând și de vidul legislative creat). Au venit în țară tot felul de ajutoare de la rațiile în curs de expirare a trupelor NATO din Europa, până la spioni și sabotori de tot felul. Parcă de pe atunci se pregătea România să devină țară de rangul doi, cu toate că nu avea nici o datorie externă, ba din contră avea destule lichidități și creanțe externe de recuperat.

N-ar fi crezut nimeni că în 20 de ani o să avem o datorie externă de 100 de miliarde de euro, o economie bolnavă, industrie și agricultură la pământ.

Am făcut privatizări bombă. Spre exemplu ROMTELECOMUL l-am dat cu 700 milioane, după ce anul precedent investisem acolo un miliard de euro. Apoi numai sediile din țară făceau de zece ori pe atât, terenurile aferente încă de douăzeci de ori pe-atât. Mai mult s-a dat la o firmă de stat (greco-cipriotă), cu toate că domeniul informațiilor este unul strategic ce nu trebuia înstrăinat.

Alte fabrici le-am vândut pe nimic, cumpărătorii le-au tăiat și le-au exportat ca fier vechi. Prețul fierului vechi n-a fost nici zece la sută din cel real. La fel am privatizat pădurile, din care am tăiat două treimi și le-am dat la export pe nimic (zece la sută din valoare).

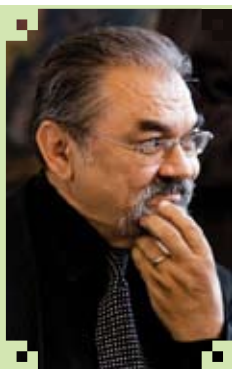
Ca să putem face aceste comedii artistice în batjocoră, am restituit acțiunile din fabrici depuse în regimul trecut, să le poată lua oricine la preț minor.

Deși bogățiile subsolului aparțin constituțional poporului, am concesionat zăcămintele de petrol și gaze la prețuri derizorii, inclusiv cele din mare și cele din Kazastan (țările arabe când și-au concesionat petrolul au avut grijă măcar ca dividendele încasate să acoperă necesarul de hrană a populației, noi nici atât). Am fi vândut și aurul de la Roșia Montană dacă eram lăsați, cu două miliarde euro, deși prețul aurului a crescut de 125 de ori de la precedentă evaluare, iar zăcămintul mai conține uraniu, titan și argint și țara mai are încă 16 zăcămintele mai mici, care de asemenea ar putea fi valorificate. La prețuri derizorii am mai concesionat apele minerale, nisipul, piatra, marmura, etc... De ce oare vrem să dăm totul pe nimic... nu ține nimeni la poporul ăsta oropsit și sărac într-o țară așa de bogată !!!

O fi ceva necurat la mijloc, e un mister pe care de 20 de ani nu-l înțeleg.

Deși aromânii au fost cei mai mari zarafi din Balcani, având bănci în Italia și Grecia, vom da și ultima bancă CEC-ul, la preț de nimic ca BCR-ul, vom da tot ce mai avem aproape gratis... De ce ! De ce !! De ce !!!

Dr.ec. Ștefan TARJOC



## Judecata omului Judecata omului

Încă mai hazardată este prezumția adevărului atunci când aserțiunea noastră se exprimă sub forma judecării cuiva, ins ori popor. Cu o atare aserțiune implicită, prezumția adevărului are deja caracter pragmatic și, deci, efecte imediate. Ce temeii avem noi, așadar, atunci când judecăm pe cineva, un popor, de pildă? Este adevăr în pretenția mea, în aserțiunile mele la adresa celui popor? Chestiunea e tulburătoare și ne obligă la aceeași exigență a întregirii interpretărilor și textelor cu mărturiile divine, deci cu învățăturile revelate. Ce ne spun ele în acest caz? Să ne amintim mai întâi de ceea ce ne învață Mântuitorul: "Nu judecați, ca să nu fiți judecați" (Matei, 7, 1). Judecata omului și Judecata popoarelor este partea lui Dumnezeu, manifestată prin sfinții, proorocii și preoții Lui. Numai Dumnezeu, prin sfinții și proorocii Săi, poate judeca popoarele, fiindcă numai Dumnezeu este singurul care cunoaște toate datele ființei unui popor și pe cele din afară deodată cu datele lăuntrice, fără de care judecata nu are temeii. Prin caracterul cunoașterii divine se întrunesc condiția și temeii dreptății, fără de care judecata este arbitrară și, deci, silnică, sau, oricum, fără de temeii. Popoarele au defecte și păcate și este îndreptățită judecata lor, dar numai pe temeii dreptății divine; altfel, acea judecată este o altă față a păcatului mare al filetismului: idolatria, venerarea religioasă a poporului sau ponegrirea malefică a poporului, care este fața întoarsă pe dos a filetismului. Căci cel ce judecă popoarele cu ură e în aceeași situație cu cei ce iubesc popoarele cu idolatrie. Singura ieșire din impasul judecării arbitrare este calea divină a judecării, adică smerirea kenozei, judecata fără de ură și fără de părtinire, în lumina dreptății lui Dumnezeu și, deci, cu iubirea lui Dumnezeu. Pentru o atare judecată, Dumnezeu a dăruit omului de sub vreme ceea ce-l poate ridica la condiția de bun cunoscător al poporului: Știința popoarelor. Modelul acestei științe este dat de acea cunoaștere care întrunește cele două exigențe: cunoașterea datelor problemei, a celor din afară și a datelor lăuntrice, or singura paradigmă care îngăduie acest gen de cunoaștere, dinspre cei doi poli spre centrul de foc al vieții unui popor, este paradigma noologică, fiindcă aceasta oferă metoda coimplicării interiorului cu exteriorul în actul cunoașterii și, totodată, a convergenței textelor revelate cu textele produse. Aceasta ne cere să căutăm în viața poporului legea divină sau supranaturală, căci numai prin mijlocirea acesteia vom putea căpăta acces la cunoașterea compusă, binomială, a celor din afară deodată cu cele lăuntrice. Pentru acest scop, avem nevoie de un sistem categorial adecvat, și acesta este sistemul conceptual al noologiei, adică al științei despre organizarea spirituală a lumii, sistem categorial care dă seama de energiile necreate din orice comportare omenească (atestată de daruri, de harisme și de lucrarea harului în tot și în toate), de cadrele înălțătoare sau noologice (spirituale și deopotrivă duhovnicești), de învățături și de actualizări sau manifestări. Acesta este sistemul categoriilor fundamentale, cele prin care dobândim acces la cele profunde, ale substratului prezent în toate cele actualizate sau manifeste; acel substrat nu se vede, ci doar se vedește. La acest substrat categorial se adaugă stratul categoriilor secunde sau derivate, unde regăsim conceptele sineității și pe cele ale manifestării. Omul este, altfel spus, interioritate și exterioritate, adică esență sineitară și cumul de asumări, de angajamente. Omul din interior se vedește prin cele asumate în afară, prin asumări și angajamente după puteri, deci după cele dinăuntru. "Puterile" se pot spori ele însele pe cale spirituală, iar măsura omului în cele din afară se poate modifica după gradul asumărilor. Calea spirituală poate fi cunoscută, dacă vom cerceta învățăturile pe care omul acela, societatea aceea înțeleg să le urmeze. Cunoașterea învățăturilor este deci obligatorie, dacă voim să întregim tabloul cunoașterii omenești.

Prof. dr. Ilie BĂDESCU



## PÂNĂ LA CAPĂT

Și ascultam povestind, cântând, niciodată lamentându-se; i-am văzut desfăcând visuri - nicipând rotunjite în ecou, cu detașarea stelară a oamenilor împliniți pe verticală. Foști tovarăși de furtuni sfinte, care s-au luptat cu viața, cu încăpățânarea întregii lumi. Unul blând, altul capricios, altul iritabil; oameni, care fără să cunoască cuvintele program ale Revoluției franceze, libertate, egalitate, fraternitate, au ales pentru ei, pe cel dintâi. Oameni cu priviri nepoluate, oameni senini cu atitudini grave. Fiecare bătrân, niciunul decrepit. Din pricina acestei stări, nu mai aveau păreri, aveau convingeri. În țări normale, ei ar fi fost socotiți cetățeni onorabili. Dar într-o Românie cu obrazul rumen, ei erau "foștii bandiți" aflați atunci, fiecare, în ipostaza de "dușman ascuns al poporului" și supravegheați de reprezentanții noii orânduiri, prin vechii informatori ai siguranței, reciclați torențial. La ceasurile la care ei s-au trezit toată viața, pentru noii stăpâni ai României, era totdeauna încă noapte. La ei am auzit pentru întâia dată numele unui oraș desprins pentru mine dintre faldurile poveștilor împăienjenite de tristețe: Moscopole. Ei înșiși, veneau din acel oraș fabulos, în care femeile purtau la pantofiori, lăntișoare de aur. Apoi, am aflat nume de oameni plecați din acel loc, care au dat vigoare statelor în care și-au oprit exodul: Șaguna, Gojdu, Dumba, Sina, Mocioni. Pe urmele acestui nume din urmă, am invitat-o să pornim într-o zi de primăvara cotropită de căldura raiului. O întâlnisem într-un spital în care, pentru o clipă, am murit puțin. Se aplecase asupra-mi, trimisă de profesor, pentru a-mi lua tensiunea. Îi vedeam chipul ca prin ceața rasăritului vara. Eșarfa verde contrasta superior cu albul halatului. Și ochii; ochii aceia în verdele cărora se putea vedea cine se află îndărătul sufletului. Îndepărtându-se apoi cu discreție profesională, timp îndelungat, mirosul cărnii ei, asemănător cu al ciutei visând, a întârziat lângă răscrucea simțurilor mele.



Înzdrăvenit, mi-am amintit de o făgăduială rămasă captivă în lațul datoriilor ce se vor împlini. Din păcate, nu știam nimic despre ea, nici măcar numele. Doar mirosul, doar mirosul ei de ciută... Până într-o zi, când întâmplarea care aduce în port corăbiile fără cârmă, mi-a adus-o aproape. Un spectacol de operă cu sală plină și mirosuri de toate vârstele.

În pauză, ca de fiecare dată, priveam la spectacolul hainelor mai prețioase decât purtătoarele lor. Și după cum bine știi, aflat în mulțime și stăpânit de taina indiferenței, nu întorc niciodată capul la cei aflați în spatele meu; doar că atunci, un abur plăcut mirositor, de ciută odihnind, mi-a adus vederea dinaintea ei. Înfășurată într-un duh împărătesc, singură, lângă catapetasma destinului... Destinul, care dă sens vieții și viața, care face ca lumea să se dea la o parte când se scutură pe drumul tău, cerul iubirii, a făcut ca drumul spre Bulci, spre împlinirea promisiunii mele, să înceapă din clipa aceea, mai exact, de la ieșirea din clădirea operei. Doi oameni, plimbându-se la pas prin vântul înserării, dezinteresați de gheboșenia țării în care trăiesc și înfiorați de bucuria de a plămădi vise.

Ne-am despărțit la timp, pentru a nu ne întâlni rușinați a doua zi. A doua zi, la ceasul în care, fărămele nopții se poticneau de zori pe drumul de întoarcere acasă, descopeream de unde începe bucuria de a trăi: de la începutul unui drum, pe care știi că întorcându-te, vei regăsi mereu, nesomnul iubirii.

- Nu știi aproape nimic despre această perlă a coroanei mocioneștilor. Mi-ai spus aseară că actorii, majoritatea lor, au cultura personajelor interpretate, dar noi medicii?

- La voi am să mă gândesc, doar atunci când veți vindeca răgușeala celor care vorbesc în somn.

A răs cu poftă. Răs de femeie răsfațându-se pe tăpșanul încă verde al fecioriei. Și dinții, dinții ei... De-a lungul drumului am furat-o de multe ori din oglinda mașinii; părul negru strâns de dinapoia grumazului, lăsa vederii chipul său frumos, plămădit parcă, de palmele măiestre ale unui olar ivit din aduceri-aminte. Simțindu-se privită, melcii urechilor ei, se îmbujorau de bucurie și râdea de câte ori lumina blândă a soarelui de primăvară, îi poposea pe genele lungi, lăsându-și sânii să tresalte vicleni în dosul bluziței galbene.

Am trecut Mureșul spre Căpâlnaș. Mureșul primăvara e liniștit ca o costiță despletită. E primăvară! De o parte și de alta a drumului, copacii își ara-

tă cerului întâii muguri; în depărtare, din curțile oamenilor, prin fumuri albăstrii, plutește cenușa frunzelor uscate; plugurile porniră colindul pământului și în brazda dintâi se fălește mirosul pâinii. E primăvară! Oprim mașina, coborâm privind cum se-ngână păsările pe cumpăna unei fântâni aflată la marginea câmpiei și ea râde, râde ca un copil cu fereastra sufletului deschisă spre zarea bucuriei.

- Vrei să râdem deasupra fântânii?

- De ce să râdem deasupra fântânii?

- Ca să o curățăm de singurătatea nopților de iarnă, îmi porunci ea cu duioșie. Hai, râzi, râzi, mă îndemnă lipindu-și degetele de ale mele din dorința de a ne apropia mai repede. M-am oprit brusc; mâna ei ușoară ca fluturele pe care abia dacă îl simte floarea, se cuibărise tandru în căușul palmei mele și pentru o clipă pe care poezii o doresc eternă, am trecut prin rai. Privim amândoi ciutura în înaltul cumpenii, ca o speranță atârând

de zarea insomniei și râdem. Râdem ca doi copii scăpați teferi dintr-o pozna. Râdem, râdem și eu nu mă mai satur privindu-o cum momește cu genele lungi, razele soarelui de mai. Era frumoasă... „Este atât de frumoasă - îmi spunea odată o vecină a ei, - încât ori de câte ori mă află în fața ușii pentru a intra în casă, auzindu-i pașii coborând, întârzi pentru a o vedea.” Frumusețea nu-l lasă niciodată pe cel care se bucură de vederea ei, să îmbătrânească”...

Coborâm ușor spre Bulci. Privit de sus, satul pare un evantai deschis spre parcul castelului.

Porțile intrării, surpate. Din frunzișul părăsit și din vârfurile copacilor bătrâni, tresar înălțându-se în geometrice cercuri, felurite neamuri de păsări, deșteptate parcă, dintr-un somn mai vechi decât arborii care le găzduiesc. Pășim încet, ca pe bliduri, ascultând sunetul aripilor când se sprijină pe aer. O rază fragilă de soare, se strecoară anevoie prin desișul copacilor. Cândva, în trecutul nu foarte îndepărtat, rădvane trase de telegari boierești, aduceau deseori aici, o parte din lumea bună a Imperiului Austro-Ungar. Astăzi, doar blazonul de pe fațada palatului, amintește de familia care în noiembrie 1860, a convocat o mare adunare a românilor bănățeni pentru a le prezenta memoriul prin care ei, Mocioneștii, cereau împăratului, în numele neamului românesc, neatârarea Banatului timișan și a Voivodinei de Ungaria.

- Ce crezi că mai poate aminti azi, aici, gloria trecută?

- Tu.

- Eu?

- Da, tu, îi răspund; tu.

- De ce?

- Pentru că tu poți nădușii și munții, o asigur, întredeschis indiferenței. Nimic nu o durea mai mult, aveam să află ulterior, decât nepăsarea interlocutorului. Atunci, ochii ei verzi, se aprindeau în robia mâniei, iar umerii lăsați vederii - primul indiciu al misticului unei femei - se înroșeau ușor.

- Spune-mi, dacă te-aș cere aici și acum de bărbat, ce-ai spune?

- Cum să mă ceri tu pe mine de bărbat?

- Așa cum trebuie să ceară cineva care trăiește și va trăi în certitudine.

- Și eu în ce trăiesc?

- În bănuiele; asemenea tuturor bărbaților care se sprijină toată viața de liniștea presupunerii că sunt tații copiilor pe care îi cresc.

M-am îndepărtat de ea, apropiindu-mă de o portiță scârțâind din singura balama de care mai atârna, îngustă cât să încapă un om, ce deschidea parcul spre malul Mureșului.

- Și dacă răspunsul meu ar fi da, până unde ai merge alături de mine?

- Până la capăt, îmi răspunse ea fără să clipească. Primești?

- Dacă primesc, aș vrea să știi și de ce...

Îmi doream sincer să știe; pentru că atunci, pentru prima oară, mi-a rostit numele și numele meu îl simțeam în siguranță în gura ei.

- Nu vreau!

- Atunci, află măcar, că hotărârea ta de a merge cu mine...

- Până la capăt!

- Va mărturisi altora, că dragostea este eternă atâta cât durează...





## „NEPOATĂ DE PRINȚESĂ POLONĂ”

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”  
Constantin NOICA

Cezara Dafinescu s-a născut stăpână peste o frumusețe capabilă să înlănțuie orice mânie. De mult nu a mai avut teatrul românesc o femeie frumoasă ca o duminică în Paști. Atât de frumoasă, încât nici cele mai destoinice experte în machiajul profesionist, n-o pot urâți, motiv pentru care, ea nu știe nici măcar în joaca scenică, cum e să fii urâtă. „Femei frumoase mai are filmul și scena românească azi”, cred telenoveliștii; da, dar li se văd greierii din călcâie și somnul din cap... Nepoată de prințesă polonă, Cezara este singura actriță vie a acestei țări, de frumusețe imperială. Răsfățată mereu de noroc, sub catapeteasma vieții, ea crede sincer că „inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște”, convingere ce-i redăruie ori de câte ori are nevoie, elixirul tinereții fără bătrânețe. Într-o noapte împrėjumită de cântec, am stat de vorbă câteva ceasuri, admirându-i sfielnic, inteligența cu care împletea răspunsurile pentru ceea ce am hotărât împreună să numim interviu.

*V. T. T.*

În această seară, pe scena Teatrului Național din Timișoara, publicul a aplaudat actori importanți ai scenei românești, aflați în turneu în capitala Banatului, cu un spectacol regizat de Toma Enache, de prietenul meu Toma Enache, în regia căruia am debutat eu în teatru în anul 2008, cu „Mincinosul” de Carlo Goldoni, pe scena Teatrului de Comedie din București. Toma e machedon de-al meu și un dramaturg de vârf al Macedoniei, Goran Stefanovski cel care a introdus postmodernismul în teatrul țării sale de la mijlocul anilor 1970 spunea: dacă-mi tai inima vei găsi în ea steaua roșie a Iugoslaviei. Cine bate la ușa inimii dumneavoastră, pe cine găsește?

Pe cine credeți?

Pe Cezara Dafinescu. Prea alintată pentru a mai fi loc și pentru altcineva. Aveți ochi catolici...

Deseori, bunica mea dragă, omul care m-a crescut și educat (mama fiind studentă la medicină)... refugiată pe meleaguri sibiene, unde de altfel am văzut lumina zilei, îmi povestea frânturi din copilăria ei... petrecută într-un mic „castel polonez”. Pe atunci toate erau basme cu zâne și feți frumoși; abia mai târziu, când am fost în stare să despart basmul de adevăr, am aflat că am și sânge... polonez.

*Eu în viața particulară am încercat să trăiesc clipe de adevăr ca soție, mamă, fiică.*

De ce trebuie să se ferească teatrul, ca să nu pară cuiva ca cea mai artificială, convențională și neautentică artă?

Exact de ce ați spus... de artificiu... de minciună, de nonvaloare.

Cu ce rimează telenovela?

Știu unde bați; cu manea.

Într-un context telenovelistic, un actor poate rămâne el însuși?

Da, dacă își face treaba cu profesionalism și cu seriozitate.



Cezara Dafinescu, în "Complicitate la crimă" - 1987

Doamne avem în tetrul românesc, spunea maestrul Radu Beligan, dar avem puține actrițe care prin calitatea jocului să ne facă să îngenunchiem în fața lor. Între cele puține sunteți și dumneavoastră, celelalte „puține”, cum se numesc?

Îmi este destul de greu să aleg... în definitiv... „calificând te califici” și totuși îmi apar în fața ochilor două doamne... care mi-au înnobilat într-un fel începuturile actricești. Prima, Elvira Godeanu, alături de care nu am avut șansa să joc, dar care a făcut pentru mine un gest pe care nu știu câte actrițe din... „noul val” ar fi capabile să-l facă. ! Debutam pe scena „Naționalului” în rolul Wanda, în piesa „Gaițele” de Kirițescu. Eram înconjurată de colegi minunați ... de cum s-ar spune... „monștrii sacrii: Draga Olteanu Matei, Florin Piersic, Marin Moraru, Gh. Dinica... . Asta ca să amintesc doar câțiva. Emoțiile au crescut și mai mult când la ridicarea cortinei, în primul rând... era EA; Diva. Cea care jucase cu succes rolul pe care-l încercam la rândul-mi! Vă imaginați cât de mare a fost emoția și bucuria mea, când la final Elvira s-a ridicat în picioare și în văzul întregii săli m-a aplaudat și mi-a înmănat un frumos buchet de flori... Gestul ei a fost pentru mine, tânără actriță, ca o „ștafetă” pe care i-am promis-o în gând că o voi duce mai departe și îndrăznesc să sper că uneori ... chiar am reușit! Cu a doua Doamnă, Carmen Stănescu, am avut chiar șansa să joc pe scenă în piesa lui G. B. Shaw, „Nu se știe niciodată” piesă în care cele două roluri principale de femei, Mihai Berechet - regizorul care a însemnat enorm în cariera mea de actriță - ni le-a oferit, jucând mama și fiica.



În rolul Altei din „Act Venetian” de Camil Petrescu, în regia lui Mihai Berechet, la Teatrul Național din București

Când ați filmat pentru pelicula „Bunraku”, alături de Demi Moore ea v-a întrebat: „Știi care e singurul tău defect?”, „Care?”, ați întrebat-o. „Că te-ai născut aici”, v-a spus ea. Este adevărat?

Da, este adevărat. Demi Moore, este o foarte importantă actriță și ea a dorit să mă facă să înțeleg...

Că America, e America...

Exact. Numai că așa cum spunea Nichita, „Patria mea, este Limba Română!”

O femeie frumoasă ca dumneavoastră e greu să nu fie gelozită. Cum vedeți această slăbiciune omenească niciodată stimulativă pentru purtător?

Am crezut și cred și astăzi, că viața e prea scurtă ca să-mi pierd timpul, poticnindu-mă în banale „slăbiciuni omenești” Eu mi-am urmat destinul și cred că am ales corect. După cum îi mărturisea dramaturgul Valjan, în închisoare lui Adrian Marino, la un turneu al Elenei Teodorini - amanta lui Puccini, tinerii s-ar fi înhămat la caleașca sa, și au dus-o în triumf pînă la teatru.

Ce se întâmplă doamnă, nu mai există rădvane, nu mai avem artiste, sau românul nu mai pune preț pe darurile clipei?

Există și „rădvane” poate cu mai mulți cai-putere, există și actrițe foarte iubite dar poate s-a schimbat moda. Dar sentimentul rămâne același



chiar dacă primești un singur trandafir. Încărcătura lui emoțională uneori e chiar mai mare.

*Cunosc exemple de actori talentați, dar lipsiți de o cultură temeinică, care au avut totuși mari succese: Maria Ciucureșcu, Ion Petrescu, spunea doamna Bulandra. Dumneavoastră, cunoașteți altele noi?*

Nu m-a preocupat să testez cultura colegilor mei, aveam mult mai multe lucruri mai interesante de făcut. În orice caz, simplul fapt că ești nevoit să citești atâtea piese de teatru (macar cele în care joci) presupune să-ți îmbogățești bagajul de cunoștințe. Și apoi, a cam trecut moda talentelor necizelate; cu atâtea tentații spre cunoaștere...

*Dați trei motive unei tinere, pentru a nu deveni actriță.*

Fără talent; fără talent; fără talent...

*Și tot atâtea pentru a urma această carieră.*

Talent, chemare și har. Dacă trosnesc în sufletul ei, acești trei piloni pentru destin, este păcat să nu-și urmeze menirea.

*Pe lângă talent, gură, statură și figură cum spunea Ion Finteșteanu ce-i mai trebuie unui actor care vrea să moară artist?*

Șansă și sănătate.

*Actoria, scena, impune o serie de restricții, pe care noi, cei de dincoace, noi cei cu plecaciunile, nu le cunoaștem.*

Fișa postului unui actor este foarte strictă. La cabină nu se întârzie niciodată, iar la teatru se vine cu cel puțin o oră înainte de ridicarea cortinei.



*Un mare dascăl, de la care generațiile ce l-au cunoscut au primit lecții de înaltă artă teatrală?*

Ion Toboșaru, profesorul nostru drag, de Estetică.

*Ce factori în ansamblul lor determină personalitatea unui artist?*

Zestrea genetică și cultura.

*Ce nu puteți ierta?*

Leoaică fiind ca zodie, nu pot ierta minciuna și nu pot tolera nedreptatea.

*Pentru a putea supraviețui acestor vremi vangheliene, maestrul Beligan s-a retras în „Beligania”, dumneavoastră în ce fel vă apărați de intemperiiile acestei democrații de cumetrii valahe?*

Cum e normal, fiecare dintre noi, avem ... "Turnul nostru de fildeș", în care ne-am strâns de-a lungul anilor cele mai minunate „comori”, perle strălucitoare care să ne ostoiască sufletul. Important e să fii avut luciditatea să nu pierdem vremea cu pietre false.

*Care a fost cea mai frumoasă zi din viața dumneavoastră de femeie?*

Când am adus pe lume... minunea mea: Raluca, fata mea, fărâma mea de Dumnezeire.

*Dar de actriță?*

Cea mai frumoasă zi din viață ca actriță, este fiecare zi în care mă întâlnesc cu publicul meu... care mă iubește și-mi umple sufletul cu energii noi, nebănuite.

*Cât adevăr intră într-o clipă de viață?*

Atâta cât pui. Eu în viața particulară am încercat să trăiesc clipe de adevăr ca soție, mamă, fiică.

*Dacă teatrul românesc și-ar veșnici în basoreliefuri patru actori, asemeni celor patru președinți ai Statelor Unite de pe muntele Rushmore, care ar fi aceștia?*

Sunt mulți colegii pe care-i iubesc și alegând la repezeală nu vreau să vitregesc pe nimeni.



*Ce vă preocupă în mod aparte la un rol?*

Meandrele sufletești, drama personajului.

*Există o întrebare de care vă feriți?*

Nu!

*O femeie frumoasă, știe când îmbătrânește un om?*

Atunci când nu mai iubește.

*Doamnă a dialogului meu, dumneata poți ierta?*

Chiar mai mult; pot și uita.

*Dacă dumneavoastră ați fi în locul meu, care ar fi întrebarea cu care s-ar încheia acest dialog?*

Mi-ar fi plăcut să vă intereseze mai mult munca mea ca actriță.

*Mă interesează. Dar eu pun întrebări pentru cititorii revistei și nu pentru mine. Nu, să nu înțelegeți că ei, cititorii revistelor editate de Trustul de Presă „Magazin”, nu ar fi curioși de un răspuns la o astfel de întrebare, dar mai uit și eu chiar dacă sunt machidon.*

Aștept!

*Ați jucat în peste 30 de filme, greșesc?*

Nu.

*Și ați jucat cam în tot atâtea piese.*

Da.

*Care e diferența dintre un actor de film și unul de teatru?*

În film este o cu totul altă tehnică actoricească; este acel „PP”.

*Adică?*

Adică prim planul. În film nu simți pulsul publicului, nu-l simți decât târziu, în sala de proiecție, când nu mai poți schimba nimic. În schimb, în film ai șansa „dublelor”.

*Care în teatru, vorba lui Caragiale, lipsesc cu desăvârșire.*

Da, dar în teatru ai șansa să simți sala care freacă alături de tine, sala care prin trăirile ei, te stimulează. În teatru fiecare spectacol e unicat, poate și prin aceea că ai mereu prilejul să îmbunătățești spectacolul.

*Între teatru și film, cui închină Cezara, razele talentului său?*

Dar sigur că aleg publicul! Marele prieten care plânge și râde odată cu noi actorii. Aleg publicul și pentru că atunci când o dată cu căderea cortinei, sala izbucnește ropotul de aplauze, ea sala cu atâtea identități, șoptește parcă pentru tine; “O clipă, rămâi! Ești atât de frumoasă!”

*Celebra invocație faustică; pe care dacă am repeta-o acum, dialogul nostru ar fi etern. Dar bucuria întâlnirii noastre, va fi eternă, pentru că noi, o vom așeza într-o cutie cu cuvinte.*



Alături de Demi Moore, în distribuția filmului "Bunraku" - 2010





## DIN TARA CU ZIARISTE PORNO

**IOANA POPESCU: "Giği e singurul machidon  
CARE NU E CURVAR!"**

Început de la acuzațiile Ioanei Popescu, cum că Pablo Brandan a încercat să o violeze, războiul dintre cea supranumită "devoratoarea de fotbaliști" și Steaua continuă!

Iritat de acuzațiile Ioanei, patronul grupării roș-albastre, Giği Becali, a făcut-o pe ziaristă cu ou și cu otet, în direct, la Sport.Ro.

"Păi așa, orice coardă dă o declarație și voi o dezvoltați! Coarda aia poate să zică că am vrut să o violez și eu. Voi ce faceți, scrieți imediat asta? Eu nici n-o cunosc. Dacă o dau în judecată, ce să-i luăm, boii de la bicicletă? Ce despăgubiri să-i cer? Câte s-au mințit, și despre mine, și despre alții, și ce facem? Soția lui Brandan a văzut că toată echipa este în jurul lui și că aia e o coardă și i-a trecut. Brandan mi-a spus că nici nu o cunoaște. Poate o cunoaște, cine știe, că aia cică e gagică de fotbaliști. E ziaristă? Am înțeles că e devoratoare de fotbaliști. Eu tot nu înțeleg, e coardă sau e jurnalistă?", a spus Giği Becali

Ei bine, curios, reacția Ioanei a fost de-a dreptul pacifistă, despre Giği, deși a fost numită "coardă", bruneta a avut numai cuvinte de laudă, pe Facebook.

"Cu toate că Giği a zis ce a zis de mine la Sport.ro, eu îl iert. Măcar l-a făcut pe Brandan să-și mărturisească vitejiile! Oricum, până la proba contrarie, eu îl respect pe Jiji pentru că e singurul machidon pe care îl știu care nu e curvar!", a fost reacția Ioanei Popescu.



Mircea PETROMAN

Redactor sportiv al Trustului de Presă "Magazin"

Ipoteze inedite

## CEL MAI MARE SFINX din LUME E ÎN APUSENI LA 13km de ORAȘUL BETUȘ



În masivul Piatra Petranilor de lângă Codru-Moma, pe lângă Valea Roșiei la 6 km de satul Pocola, deasupra de satului Petrani, s-a descoperit în iulie 2008 un SFINX cioplit în piatra masivului cu dimensiuni megalitice (circa 150m/50m), ce reprezintă un cap de bărbat cu fruntea lată și nas acvilin. Arheologii de la Muzeul Țării Crișurilor ce au săpat în zonă au descoperit două orizonturi de civilizație a căror artefacte ar data de prin 3200-3500 î.e.n. Sfinxul este evaluat ca fiind mult mai vechi, circa 12.000 de ani.

Asociația Vârf de Piatră Seacă, construiește deasupra Sfinx-ului, un altar dacic iar pe acesta o cruce metalică de peste 43 m, rivalizând cu cea de pe Caraiman. Monumentul va fi terminat în anul acesta, are toate aprobările necesare și este deja turnat la Galați. Crucea se va vedea din 44 de localități de la distanța maximă de 48 km, fiind luminată noaptea. În zonă s-a mai descoperit un altar dacic și urmele a trei cetăți suprapuse. Deasupra a mai înnoptat Mihai Viteazul cu trei sute de soldați în drum spre Viena (trei nopți).

Cristina MILOVAN

Redactor responsabil al Trustului de Presă „Magazin” pentru „Jurnal de Moldova Nouă”

Pe o alee între blocuri, într-un cartier, o doamnă striga:

– Madam Popescu!!!

La un geam își face apariția o doamnă.

– Da dragă, ce vrei?

– Madam Popescu, soțul meu este cumva la dumneata?

– Nu, dragă!

– Madam Ionescu!!!, strigă atunci tipa.

Își face apariția o altă doamnă.

– Ce-i, dragă?

– Soțul meu este cumva la dumneata?

– Nu, dragă! Dar ce s-a întâmplat?

– Pai, ne-am certat un pic, și a plecat furios. Am fugit după el și când l-am întrebant unde se duce, a răspuns: "La curve!"



Două vecine stau de vorbă la poartă. Una îi zice celeilalte:

– Zi-i lu' fiu'tău să nu mă mai imite!

– Ionele, mamă, încetează să mai faci pe prostul!



UMOR 😊 UMOR 😊 UMOR

Discuție între două prietene:

– Șefa mea m-a concediat fiindcă m-am culcat un pic în timpul programului.

– Vai, dar asta i se poate întâmpla oricui!

– ...poate, dar nu cu soțul ei!



O femeie face plajă fara sutien. Sâni ei superbi atrag atenția unui bărbat. Acesta se uită, se uită și în cele din urmă, încearcă să intre în vorbă cu ea:

– Puteți să-mi spuneți cât de caldă este apa?

– Asculta, domnule! răspunde ea iritată. Multă lume m-a luat drept târfă, dar drept termometru încă nimeni...



Doctorul își întreabă pacienta:

– Ce vârstă aveți, doamnă?

– Mă îndrept spre 30.

– Din ce direcție?



Ștefan TOMOIAGĂ

Redactor-șef al revistei „Foia Săcăluzului”  
din cadrul Trustului de Presă „Magazin”

## CINE NE CONDUC

Adrian Severin (europarlamentar):  
"Toți suntem minorități la un moment dat."

Dumitru Dragomir (președinte LPF):  
"Am trăit să văd un om de culoare chemându-l Mitică, mânca-v-aș sufletul!"

Giği Becali (europarlamentar):  
"Mie nu-mi place să citesc, că-mi lacrimă ochii, mă-nțelegi, mă dor ochii."

Radu Berceanu (fost ministru al Transporturilor):  
"UNPR este o adunătură de găini venite din toate cotețele, cu un cocoș care nu le poate satisface."

Lia Olguța Vasilescu (senator PSD):  
"Noi avem program de guvernare încă din ziua când am intrat în opoziție."

Marioara MICULA

Redactor al revistei "Jurnal de Bara",  
din cadrul Trustului de Presă "Magazin"



## UMOR EVREIESC



### Putea să fie și mai rău

Din foc de-azur își țese luna firul  
Și varsă-n noapte stropi de aur mat  
Când Gică năvălește sus la Spiru  
Și-i povestește crunt și disperat:

- Venind la șapte-acasă cu șareta,  
Gurău, proprietar de pe Aquile,  
Găsește pe nevastă-sa, pe Geta,  
În brațele vecinului Vasile.

Când a văzut că scumpa lui soție  
Îi tăvălește numele-n noroi,  
Fără să-și deie seama ce-o să fie,  
A tras cu revolveru-n amândoi!

Tu ce zici, își continuă Gică șirul,  
De-această nebulie-a lui Gurău?  
- Eu ce să zic? răspunde cinic Spiru,  
Eu zic: putea să fie și mai rău!

- Vasile are-o rană-n cap. Pe Geta  
A dus-o la spital, la Făgădău.  
Dar Spiru, calm, fumându-și țigărele,  
A zis: - Putea să fie și mai rău!

- Eu nu-nțeleg deloc, îi spuse Gică,  
Nici calmul tău și nici răspunsul tău;  
Dacă l-a împușcat pe Vasilică,  
Cum de putea să fie și mai rău?

- Putea să fie și mai rău! Sunt fapte  
Ce nu se spun atunci când nu-ți convine...  
Dacă venea acasă ieri, la șapte,  
Era mai rău, căci mă-mpușca pe mine.

Ion PRIBEAGU



## Alcoolul și...

Turma de bivoli se deplasează întotdeauna cu viteza celui mai încet bivol din turmă. Când turma este vânată, de obicei este ucis cel mai slab și mai din urmă bivol. Această selecție naturală este benefică turmei ca întreg, pentru că astfel, prin eliminarea celor mai slabi membri, se îmbunătățesc viteza și sănătatea turmei.

Cam în același mod, creierul uman poate opera doar atât de repede cât îi permite cea mai slabă celulă. Consumul de alcool, după cum se știe, omoară celulele creierului, dar în mod normal prima dată omoară celulele cele mai slabe. În acest mod, consumul regulat de alcool distruge cele mai slabe celule cerebrale, făcând creierul o mașină mult mai rapidă și mai eficientă. Acesta este și motivul pentru care, întotdeauna te simți mai deștept după ce bei puțin.

Grațian NEAMȚU

Redactor-coordonator pentru revista „Cronica Buzieșană”  
a Trustului de Presă „Magazin”



## SCHEMA "PONZI"

În jurul anului 1900, un escroc din Brooklyn pe nume William Franklin Miller a inventat șarlatania cunoscută sub denumirea de „schema piramidală”, intitulată, la început, „de la Peter la Paul”. În 1919 a apărut un alt șarlatan care a pus-o în practică atât de bine, încât, de atunci, a fost botezată după el: schema Ponzi.

Ponzi, un pasionat înrăit de jocuri de noroc și un filfizon, la vârsta de optsprezece ani părăsește Italia și se îndreaptă spre New York. Carlo Ponzi nu a crezut niciodată într-un trai cinstit. Ca ospătar, a economisit destui bani prin înșelătorie, „umflând notele de plată, ca să poată ajunge în Canada. Aici lucrează într-o bancă, dar nu se poate abține: completează prea multe cecuri false folosindu-se de conturile clienților băncii și ajunge la închisoare. Eliberat în 1919, în ciuda cazierului său, devine funcționar al unei companii de import-export din Boston. Operând cu mai multe cupoane internaționale de răspuns (prin care clienții străini puteau răspunde cererilor fără a-i costa nimic, răscumpărând cuponul în schimbul timbrelor de la oficiile lor poștale), într-o zi Carlo s-a luminat brusc când, primind un cupon din Madrid, a descoperit că acolo timbrele valorau un cent american, pe când în New York valorau zece cenți.

Deghizându-se în consilier de investiții, le-a promis potențialilor săi investitori că le poate dubla banii în trei luni dacă ei cumpărau cantități mari de cupoane poștale în țări străine și apoi le aduceau în America pentru a le vinde cu profit. Schema a funcționat. În decurs de nouăzeci de zile, investitorii inițiali și-au dublat banii direct din buzunarele noilor investitori care, auzind de această schemă de afaceri inedită, au venit grămadă la Ponzi, oferindu-i bani lichizi. În cinci luni de zile, peste un milion de dolari aterizau săptămânal în birourile grandioase ale lui Ponzi. Modul exact în care cupoanele cumpărate în străinătate de către sutele sale de agenți erau răscumpărate cu bani lichizi în Statele Unite rămânea secretul lui. Schimbarea de timbre poștale în bani era ilegală oficial. Dar, fără îndoială, nu a avut probleme în a convinge pe cineva, undeva, că regulile sunt menite a fi încălcate când parfumul banilor plutește în aer.

Înainte de încheierea primului an, Ponzi conducea o limuzină bej și era atât de căutat de potențialii investitori, încât - conform unei variante - ori de câte ori oprea la semafor, era acoperit de un potop de bancnote aruncate prin geamul coborât al mașinii. Fără îndoială, vremea rea de afară nu reprezenta niciun impediment pentru adepții săi! Aclamat de mulți drept „cel mai mare italian dintre toți”, Ponzi cumpără o serie de terenuri și proprietăți și, în curând, își construiește o vilă la țară, cu piscină și pivniță cu vinuri alese. Dar nicio piramidă nu rezistă la nesfârșit.

În august 1921, după ce un reporter de la Boston Globe demasca escrocheria, sosește și sfârșitul imperiului. Plătind înapoi 15 milioane de dolari din cele 20 de milioane pe care le escrocise în primul an, Ponzi a fost arestat, acuzat de fraudă de către tribunalul federal și trimis după gratii pentru cinci ani de zile. După eliberare este din nou arestat, acum de către statul Massachusetts și încarcerat pentru șapte ani. Din închisoare, Ponzi le-a scris personal celor 40.000 de creditori ai săi, dar când în 1934 și-a terminat de ispășit pedeapsa, avea să fie întâmpinat de o mulțime de oameni înrăiți, strigând că îi doresc moartea. Poliția de-abia a reușit să îndepărteze protestatarii; singura soluție era deportarea lui Ponzi. Așadar, înapoi în Italia, unde a murit singur și aproape sărac, lăsând în urmă doar numele lui, asociat cu o mare escrocherie - schema Ponzi.

Oare de ce n-au auzit românii de această schemă în anii '90, atunci când au jucat masiv la Caritas, SAFI sau FNI, pierzând o mulțime de bani?



## FMI ESTE ARTIZANUL REVOLUȚIILOR DIN LUMEA ARABĂ

Este evident pentru toată lumea că revoluțiile din lumea arabă se derulează pe fondul austerității impuse de regimurile dictatoriale. Analistii remarcă însă amestecul FMI în această ecuație din Lumea Arabă. Dacă în Tunisia funcționa deja programul de austeritate al Fondului, în Egipt FMI abia se pregătea de implementarea unui program de împrumut.

Se mai remarcă aici ca și în zona europeană același FMI face legea. În Grecia, de pildă, unde măsurile de austeritate impuse au degenerat în revolte, nu atât de sângeroase, dar notabile. La fel ca și în Spania. FMI acționează cu precauție în România, dar pare să fi pierdut controlul în Ungaria, unde este posibilă o altă revoltă populară, patronată de partidele extremiste. Polonia, însă, nu a dorit să intre în scenariul FMI și iată că este singura țară europeană din fostul bloc comunist - bloc în care au avut loc revolte sângeroase împotriva dictatorilor - care acum și-a dublat creșterea economică. Planul mastermind-ilor planetari pare însă evident, acela că economiile să se structureze după un program impus de FMI, în cei patru poli de forțe stabiliți la Forumul de la Davos.

"O circumstanță mai puțin menționată de observatorii internaționali ai revoluției din Tunisia, prezența Fondului Monetar Internațional timp de peste două decenii în țara iasomieii, ar fi putut juca un rol pivotal în recente incidente sângeroase", comentează Michel Chossudovsky, profesor emerit de economie la Universitatea din Ottawa și director al Centrului pentru Cercetarea Globalizării (CRG), contributor la Encyclopedia Britannica. El dezvoltă, pentru Global Research, ipoteza potrivit căreia "rețeta de austeritate" aplicată fără discriminare de FMI în toate țările care i-au cerut ajutorul, ar fi pu-

tut sta și la baza revoluției din Tunisia. După ce a mai remarcat că la fel s-a întâmplat și în America Latină. Revolte populare violente au fost înregistrate în Argentina, dar și în alte state din America de Sud. La fel și în Grecia, cu ceva timp în urmă. La rând a apărut Egiptul, care era în planul de acaparare al FMI, după ce a fost trasat planul pentru Afganistan și Irak, urmând un stand-by pentru Iran. Întreaga zonă musulmană este pe harta FMI pentru "implementare".

Generalul Zine el Abidine Ben Ali, președintele Tunisiei până la revoluția din acest an, a fost considerat, de către comentatori, drept un dictator, al cărui regim nedemocratic și autoritar ar fi dus la mișcarea de protest care l-a înlăturat din fruntea statului după 23 de ani. Se pierde însă din vedere, spune Michel Chossudovsky, că Ben Ali nu era un dictator, ci o marionetă politica a Vestului, care avea grijă să fie implementate măsurile impuse de Wall Street și FMI. De altfel, argumentează autorul articolului, rolul guvernului lui Ben Ali era tocmai acela de a se asigura că este aplicată "doctoria economică mortală" a FMI, care în două decenii a destabilizat economia națională și a săracit populația tunisiana.

Ben Ali a stat la cârma țării atâta timp tocmai pentru că s-a conformat și a impus dictatele FMI, servind interesele atât ale SUA cât și ale Uniunii Europene, un model urmat de mai multe țări, nu doar de Tunisia. "Realitățile economice și sociale dure care caracterizează intervenția FMI sunt creșterea prețului alimentelor, foamete la nivel local, concedieri masive în rândul angajaților urbani și a funcționari-



lor publici, distrugerea programelor sociale. Puterea internă de cumparare s-a prăbușit, clinicile și școlile s-au închis, iar sute de milioane de copii au rămas fără dreptul la educație primară", scrie Michel Chossudovsky în lucrarea sa "Global Famine" (Foametea globală, n.r.), subliniind impactul reformelor impuse de FMI în țările care îi solicită ajutorul.

În plus, se remarcă situația din Egipt, unde președintele Mubarak nu dorea să implementeze un acord de împrumut cu FMI, cu toate ca Fondul îl curta demult. Egiptul are o economie falimentară din motive de dictatură și de proastă gestionare a resurselor, în special uriașele venituri ce provin din turism și care nu se reflectă în nivelul de trai al populației, banii fiind coordonați de o nomenclatură locală. FMI dorea să intervină și să acorde împrumuturi pe termen scurt care să fie rambursate din turism. În acest fel, Egiptul și-ar fi pierdut turismul care ar fi intrat în proprietatea FMI. Deoarece acest fapt nu s-a realizat a fost indusă o revoltă populară amplă, iar FMI va interveni ulterior, după răsturnarea lui Mubarak, cu un așa zis plan de reconstrucție al țării.





**"Nu, neamul acesta nu e un neam stricat; e numai nefăcut încă, nu e până-acuma dospit cumsecade."** I. L. Caragiale

## Mafia, legea și grănicerii



Știu că sună a titlu de film cu nea Mărin, dar este chiar o situație hilară, demnă de comediiile lui Caragiale, de care ar râde și curcile. Să presupunem că ofițerul sub acoperire care a fost infiltrat în mare secret, de către înalta conducere a țării, pentru "a da în gât" mafia, a acționat perfect și a demascat rețeaua mafiotă ce-i jefuia pe străini ca să dea bani la români. Mă întreb și eu, ca omul: cum se poate încadra, juridic, această fraudă mafiotă?

Banii făcuți cadou de către ucrainieni, după legea lor strămoșească a darului, comună cu legea strămoșească a celor din Suceava, nu intrau oricum în beneficiul statului român, deci nu poți încadra infracțiunea la foloase necuvenite ale statului, decât dacă statul ar impozita atât trecerea frontierei, cât și cadourile. În cazul acesta, avem două mari probleme de principiu...

Întrebare: vameșii și grănicerii au adus beneficii, sau pagube statului român, luând cele cinci grivne făcute cadou de către ucrainieni? Pagube nu au adus, căci statul oricum nu primea cele cinci grivne. Mai degrabă au adus beneficii, deoarece au permis fluidizarea trecerii frontierei pentru TIR-urile pline de marfă perisabilă cu termen de expirare scurt. Dacă aceste TIR-uri nu ajung la vreme, prin excesul de vigilență al vameșilor, statul este pasibil de a fi dat în judecată de către firmele păgubite și trebuie să plătească daune materiale consistente (cel puțin așa s-ar petrece lucrurile într-o țară normală).

Într-un cuvânt, ar fi trebuit ori ca, în loc să fie arestați, acești grăniceri să fie premiați, ori ca statul să pună impozit pe șpagă și să lase lucrurile să mergă de la sine?

A doua problemă ține de impozitarea cadourilor. În acest sens, statul va trebui să pună impozit și pe banii pe care-i trimit căpșunarii în țară, ceea ce i-ar descuraja pe aceștia de a mai trimite, îndemnându-i să-și cheme neamurile în țara în care muncesc. Până la urmă impozi-

tarea cadourilor ar priva țara de un aport semnificativ de capital.

În condițiile impozitării cadourilor, mă întreb cum ar arăta scena caragialescă în care un ucraianian îi dă unui Pristanda de frontieră un borcan cu murături și polițistul îi dă ucraianianului un ou încodeiat, ambele cadou. Pentru aceste operațiuni frauduloase ar trebui puse impozite de n% din valoarea cadourilor. Asta ar face absolut necesară existența unui enorm personal care să înregistreze schimbul de cadouri, să calculeze valoarea acestora și să încaseze impozitele. Acești funcționari ar costa, evident, mult mai mult decât valoarea cadourilor, nu doar a impozitelor, deci iarăși statul ar ajunge păgubit din aceasta afacere.

Mă mai întreb care ar fi influența acestor demersuri asupra mafiotismului local, general sau universal și trebuie să mărturisesc că nu mă duce imaginația. Mai mult de-atât, dacă mafioții sistemului sunt dați afară din sistem, iar polițistii și vameșii sunt pedepsiți penal, înseamnă oare că acei mafioți sunt retrași cumva, pentru a se odihni puțin, ca mulțumire pentru serviciile aduse? Încă nu am văzut vreun cap politic adus în fața instanței, ci doar demisi din funcție. După o binemeritată perioadă de odihnă pe plajele lumii, aceștia vor putea fi din nou reactivați, în timp ce proștii ce s-au lăsat influențați de agenții sub acoperire vor ispăși pedeapsa de a fi naivi și creduli, lăsându-se convinși să ceară bani pentru mafioți.

Iarăși și iarăși, modul în care pui problema contează. Dacă faptul că polițistii de frontieră împărțeau cadourile cu toată lumea (amintim chestia cu crima organizată) o interpretăm ca fiind legat de obiceiul, sănătos de altfel, de a împărți daruri, specific întregii zone a Bucovinei, atunci vom observa că acei bani au ajuns să fie reîmpărțiți, tot sub formă de cadouri, între mult mai mulți oameni decât bănuim noi. Ce facem cu ei, îi arestăm pe toți, pentru ca au obținut foloase necuvenite prin primirea de cadouri? Ar fi o acțiune fără precedent, extrem de inspiratoare pentru nenea Iancu și chiar pentru Eugen Ionescu, căci ar trebui arestată toată Bucovina. Iar motivul ar fi, nici mai mult, nici mai puțin, faptul că oamenii sunt mai uniți la greu și se aju-

tă reciproc. Această crimă de a da și a primi cadouri trebuie, desigur, pedepsită exemplar, căci este nocivă.

La fel ar trebui pedepsiți și profesorii ce dau meditații, căci practică sistemul nesănătos al recunoașterii calităților profesionale, recunoașterea pe care guvernul a refuzat, până în acest moment, să o acorde. De asemenea, trebuie pedepsiți și părinții ce-i plătesc pe acei profesori ticăloși care refuză să hrănească ineficiența administrației și guvernării, plătind impozite pentru că au fost răsplătiți de părinți pentru o muncă bine făcută.

În schimb, trebuie, desigur, răsplătiți, prin contribuții bănești și impozite, politicienii și administrația, pentru că au reușit să dezbină țara, să facă oamenii să nu mai coopereze (cu excepția rețelelor mafioate de la granițe, desigur), să-și piardă interesul de viață, etc. etc.



Nu știu de ce, am vagoasă impresie că, în urma audierilor făcute și a investigațiilor detaliate ce se fac în privința grănicerilor și a polițistilor de frontieră, se va ajunge la concluzia că cei fără venituri vizibile, datorate practicii darului, vor fi pedepsiți, în timp ce aceia care sunt realmente implicați în mafiotismul forțării ucrainienilor de a da darul vor fi făcuți curați și neprihăniți. În cel mai rău li se vor retrage funcțiile, pentru a fi reintegrați în altă șmecherie de produs bani. Mă întreb însă, în aceste condiții, CINE SUNT ADEVĂRAȚII MAFIOȚI?

*Prof. Dr. Florian COLCEAG*



### CÂTEVA SPECII DE IMBECILI

Să vorbim și de imbecilii altora. Există, de exemplu, imbecilul mediu american: se declară liber-cugetător și crede în fantome, consacră chifteaua fără mirodenii drept vîrf al artei culinare, bea lapte la friptură, crede că tot ce se spune la televizor e „științific” și că nu America a fost descoperită de europeni, ci viceversa.

Mult mai interesanți sînt însă imbecilii americani superiori. Am cunoscut cîțiva, întruchipați în profesori universitari, de preferință politologi. Ei au o sumedenie de păreri uluitoare: califică dezastrul comunist drept un „experiment istoric interesant”, descalifică drept răuvoitoare invocarea Gulagului în contextul unei analize „obiective” a stalinismului, refuză să admită că țările est-europene au trăit sub sisteme politice totalitare. La urma urmelor, comunismul nici n-a fost așa rău (dovadă că, în fostele țări comuniste, comuniștii sînt realeși de „popor” drept cîrmuitori legitimi și credibili). Stalin, la rîndul lui, a fost un personaj extrem de „complex”: e rușinos, intelectualmente, să-l compari cu Hitler. Nici Ceaușescu nu trebuie demonizat abuziv: în unele privințe, Ronald Reagan s-a dovedit

mai dăunător. Imbecilul american superior nu citește decît Derrida și crede că îi fletează pe muzicanții polinezieni dacă îi compară cu Mozart. De altfel, modul în care un asemenea imbecil înțelege să-și manifeste „deschiderea” intelectuală, lipsa nobilă de prejudecăți, e mai curînd jignitor pentru cei cu deprinderi „convenționale”: manierele curtenitoare sînt suspectate de „condescendență”, declarația de amor e un act terorist, de macho discriminator. Aparținătorii „pieilor roșii” trebuie numiți native Americans, dacă nu vrei să treci drept rasist, negrii trebuie numiți African-Americans (ceea ce dă senzația că a pomeni de culoarea pielii e a pomeni un detaliu infamant). Vrei să invoci un gras, îl vei defini horizontally challenged (greu de tradus: „solicitat pe orizontală”, „pus la încercare pe orizontală”). Cineva prea înalt e – după același tipic – vertically challenged. Teama (psihanalizabilă) de a nu leza susceptibilitățile minorităților a creat – pe lîngă asemenea forme de păsărească – noi și paradoxale minorități, net dezavantajate: minoritatea fumătorilor, „minoritatea” heterosexualilor, minoritatea albilor ș.a.m.d. Din fericire, America depinde în mai mică măsură de imbecilii ei decît depindem noi, deocamdată, de imbecilii noștri. E însă un fapt că există o internațională a imbecilității, în care riscăm să intrăm mai repede decît în Europa...

*Andrei PLEȘU*

Textul de mai sus a fost scris în timpul unei călătorii la Berkeley, California i a apărut în deceniul trecut în Dilema, nr. 96